

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

6

2023

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti

- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Qo'ng'irotboy Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rincbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Elektron nashr. 424 sahifa, 30-iyun, 2023-yil.

Muharrir:

Qurbanov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Abdurahmonov Qalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyatni rahbari

Toshkulov Abduqodir Hamidovich, i.f.d., prof., O'zbekiston Respublikasi Prezidentining yoshlar, fan, ta'lif, sog'liqni saqlash, madaniyat va sport masalalari bo'yicha maslahatchisi o'rincbosari

Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lif, fan va innovatsiyalar vaziri o'rincbosari

Sharipov Qo'ng'irotboy Avazimbetovich, t.f.d., prof., TDIU rektori

Oblamuradov Narzulla Naimovich, i.f.n., dots., O'zR Tabiat resurslari vaziri o'rincbosari

Djumaniyazov Maqsud Allanazarovich, Qoraqalpog'iston Resp. Tabiat resurslari qo'mitasi raisi

Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlis qonunchilik palatasi deputati

Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rincbosari

Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i

Eshov Mansur Po'latovich, i.f.d., prof., TDIU Akademik faoliyat bo'yicha prorektori

Xudoqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YomMMIB birinchi prorektori

Abdurahmanova Gulnora Qalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlari va innovatsiyalar bo'yicha prorektori

Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor

Yuldashev Maqsud Abdullayevich, p.f.d., prof., TDIU Moliya-iqtisod ishlari bo'yicha prorektori

Karimov Norboy G'aniyevich, i.f.d., prof., TDIU huzuridagi PKQTMO tarmoq markazi direktori

Hakimov Nazar Hakimovich, f.f.d. TDIU profesor

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori

Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU Marketing kafedrasи professori

Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori

Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori

Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., prof., Atrof-muhit va tabiatni muhofaza qilish texnologiyalari ilmiy-tadqiqot instituti

Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rincbosari

Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., Toshkent arxitektura-qurilish universiteti katta o'qituvchisi

Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktaranti

Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'onan davlat universiteti dotsenti

Ekspertlar kengashi:

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti

Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Imomqulov To'iqin Burxonovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,

O'zR Tabiat resurslari vazirligi,

O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lif, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-soni qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Sanoat korxonalarida energiyadan foydalanish samaradorligini oshirishning asosiy yo'nalishlari	6
Buzrukxonov Sardorxon Sarvarxon o'g'li , mustaqil izlanuvchi	
Klasterlarni rivojlantirishda fermer xo'jaliklarining strategik boshqaruvi	11
Karimova Nilufar , tayanch doktarant	
Application of Information and Communication Technology to Promote Economic Development of Tourism Services in Uzbekistan	16
Peng Xinge , PhD Researcher	
O'zbekistonda qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan samarali foydalanishning asosiy yo'nalishlari.....	21
Xotamov Ibodulla Sadullayevich , i.f.n., professor, Najmiddinov Yakhyo Fazliddin o'g'li , kafedra assistenti	
Suv ta'minot korxonalarida biznes jarayonlari bo'yicha boshqaruv hisobi tizimida hisob yuritishning xususiyatlari.....	28
Saidakbarov Xusniddin Abdisalomovich , PhD, katta o'qituvchi	
O'zbekiston ichki oziq-ovqat tovarlari bozorini to'ldirishning o'ziga xos xususiyatlari.....	31
Azlarova Munira Muhammad Amin qizi , tadqiqotchi	
Assessing the Implementation of Sustainable Practices in Higher Education Institutions to Drive the Transition towards a Green Economy: A Management Perspective	40
Kuzikulova Dilfuza	
Qualitative functional development in industrial production.....	49
Ziyayeva Mukhtasar Mansurdjanovna , TSUE, DSc, assistant professor	
Temir yo'l transportini mahalliylashtirishni moliyalashtirish mexanizmning hozirgi holati.....	54
Xamrayev Djamshid Panjiyevich , mustaqil tadqiqotchi	
Enhancing Education Management for Green Development in Engineering Programs: Strategies, Challenges, and Outcomes.....	61
Eshbayev Oybek , Department of English Language	
Exploring the Role of Effective Management Practices in Achieving a Sustainable Green Economy.....	68
Rozikov Ravshan , Department of English Language	
Enhancing Vocational Competence of Future Economists through English Language Lessons in the Context of the Green Economy.....	76
Kurbanova Nigina , Department of English Language	
Empirical test of regional economic innovation and development along the Belt and Road	85
Kalonov Mukhiddin Bahridinovich , professor	
Shao Junling , PhD student, researcher	
Analysis of the Impact of Cross border Investment and International Economic Integration.....	90
Zhao shenghan	
Yashil iqtisodiyotni moliyalashtirishda bank moliya texnologiyalarining ahamiyati.....	96
Abduraximova Dilora Karimovna , PhD	
Rivojlangan mamlakatlarda bilimlar iqtisodiyoti konsepsiyasidan samarali foydalanish yo'nalishlari.....	101
Xasanxonova Nodira Isametdinovna , PhD	
Biznes inkubator orqali kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarini shakllantirishda "yashil logistika" tamoyillaridan foydalanish.....	107
Narzullayev Shodiyor Eshpulatovich , kafedra assistent	
Innovatsion faoliyatning asosi – intelektual salohiyat	112
Kaxorova Anora Nusratovna , kafedra assistenti	
Ijro hokimiyyati organlari faoliyatini baholash mezonlari tushunchasi va turlari	118
Qahramon Usmanovich Umidullayev , yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori (PhD)	
Temir yo'l transportida mahalliylashtirishni moliyalashtirishning huquqiy asoslari.....	124
Xamrayev Djamshid Panjiyevich , mustaqil tadqiqotchisi	
Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari bo'yicha moliyaviy hisobot: tayyorlash va avtomatlashtirish	129
Tulayev Mirzakul Salamovich , dotsent	
O'zbekistonda kichik tadbirkorlikni rivojlantirishning samarali yo'llari	133
Sh. B. Babayev , dotsent; M. R. Qulmetov , dotsent	
Sug'urta kompaniyalari to'lov qobiliyatini kengaytirish yo'nalishlari	138
G'aniyev Shahriiddin Vohidovich , professor, i. f. d. (DsC), Qarshiyev Daniyar Eshpulatovich , i. f. f. d. (PhD)	

Повышении роли цифровой трансформации банков в современном этапе развития экономики	144
Жиянова Наргиза Эсанбоена , к.э.н., проф., Азимжонова Малика Шавкат қизи , специалист первой категории	
To'qimachilik korxonalarida tejamkor ishlab chiqarishni tashkil etishda mehnat resurslari va ishlab chiqarish quvvatlaridan foydalanish samaradorligi	150
Yaxyayeva Inobat Karimovna , dotsent, PhD	
Liquidity and recent changes of government securities market in the United States, the United Kingdom and Japan.....	154
Kholikov Khamidulla Vaydulla ugli	
"История экономических учений" как основная дисциплина в подготовке конкурентоспособных кадров экономистов	160
Хакимов Назар Хакимович , доктор философских наук, профессор	
The importance of strategic management and strategic leadership	166
Reyimberdiyev Baburbek Adilbek o'g'li	
Exploring the Role of Higher Education in Fostering Green Economy Transition: A Systematic Analysis of Curriculum Integration and Skill Development.....	170
Xasanova Zarina , Department of English Language	
Inson kapitalini joriy etish tizimi va xodimlar daromadi o'rtasidagi o'zaro ta'sir tahlili.....	178
M. O. Hamroqulov , katta o'qituvchi	
Yetuk mutaxassis tayyorlash – kelajak uchun sarmoya.....	185
Farhod Bagibekovich Xalimbetov	
Analysis of new established and liquidated enterprises as a basis for jobs (On the example of Samarkand region)	188
Saidov Nurali Rakhimovich	
Basing and forecasting the priorities of introducing innovative medical services in Khorezm region.	193
S. M. Rakhimova	
Оптимизации операционной стратегии и повышение экономического потенциала хлопково-текстильных кластеров	197
Джурабаев Отабек Джурбаевич , доцент	
Soliq to'g'risidagi qonunlarni buzganlik uchun yuridik javobgarlikka tortishning huquqiy asoslari....	204
Hakimov Feruz Xurshid o'g'li , talaba	
Hayot sug'urtasining rivojlanishi va uning ijtimoiy hayotdagি o'rni	207
Baratova Dinora Alisherovna , katta o'qituvchisi	
Edge Computing texnologiyalari	213
Qulmatova S. , PhD, katta o'qituvchi; Karimov Botir , katta o'qituvchi	
Aksiyadorlik kapitalida davlat ulushini qisqartirish va xususiylashtirish holati	218
Mamatov Bahromjon Shavkatovich , PhD, dotsent	
Xususiy maktablarning ijobiy imijini shakllantirishning nazariy jihatlari.....	223
Odilova Sitora Sayfitdin qizi , katta o'qituvchi	
Tomorqa xo'jaliklarida oziq-ovqat mahsulotlari yetishtirish hajmining prognoz ko'rsatkichlari	228
Saydullayeva Fotima Jozilovna , assistant	
O'zbekiston sug'urta bozori rivojlanishining o'ziga xos xususiyati.....	235
Xasanov Xayrulla Nasrullahovich	
O'zbekiston yoshlarida volontorlik faoliyatini rivojlantirishning ijtimoiy-siyosiy va huquqiy mexanizmlari: jahon va mahalliy tajriba	241
Qudratov Anvarmirzo Murodillayevich , siyosiy fanlar bo'yicha falsafa doktori (PhD)	
Культурологический аспект преподавания русскоязычной литературы Казахстана в ВУЗе	247
Оспан Айзада Бейсенқызы , докторант 2 курса	
Tijorat banklarida kreditlash riskini boshqarish holati tahlili.....	251
Mirzoyev Feruz Mamurjonovich , mustaqil izlanuvchi	
Tijorat banklari aktivlarini diversifikatsiyalashning zamonaviy holati va tendensiyalari	259
Abdualim Abdujabbor o'g'li Abdurazzoqov , mustaqil tadqiqotchi	
Significance and prospects of using economic-mathematical models in analysis of our country's economic growth	267
Rasulov Jamshid Shokir o'g'li	
Bank daromadlilik ko'rsatkichlariga makroiqtisodiy omillar ta'siri.....	274
Madraimov Xabibulla Madaminovich , assistant o'qituvchi	

Xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirishning ilmiy konsepsiyalari	282
Mamatov Mamajan Axmadjonovich , i.f.n., dotsent	
Qishloq xo'jalik mahsulotlari ishlab chiqarishni rivojlantirishning makroiqtisodiy barqarorligini ta'minlash	288
Ergashova Nargiza Boboxonovna , talaba	
Budget-soliq va pul-kredit siyosatini muvofiqlashtirishning nazariy yondashuvlari	296
Hakimjon Hakimov , tadqiqotchi	
Innovatsion-brokerlik faoliyatini rivojlantirishda moliyaviy injiniringni ahamiyatini oshirish istiqbollari.....	301
Saipnazarov Sherbek Shaylavbekovich , dotsent	
O'zbekistonda inson kapitalini rivojlantirishda ta'lim xizmatlari bozorining ahamiyati	306
Babadjanova Malika Ruzimovna , assistent o'qituvchi	
O'zbekiston sug'urtalovchilarining moliyaviy barqarorligini ta'minlashda qayta sug'urtaning roli	312
Kamilov Baxramjon Umardjonovich	
Shaxs ma'nnaviy-axloqiy tarbiyasi hamisha muhim.....	317
Bekdavlat Aliyev , professor, falsafa fanlari doktori	
Jismoniy shaxslar daromadini soliqqa tortishning zamonaviy tendensiyalari	321
O. T. Nurmatov , PhD	
Milliy mahsulotning mazmuni, tarkibiy qismlari va harakat shakllarini tadqiq qilishning nazariy-uslubiy asoslari.....	327
Abdullayev Suyun Artiqovich , O'zbekiston jahon tillari universiteti prorektori	
O'zbekiston Respublikasidagi yirik tijorat banklari kreditlash amaliyotining ekonometrik tahlil va natijalari.....	335
Kaxxarov Ulug'bek Xalmatovich , mustaqil izlanuvchi	
Aksiyadorlik jamiyatlari faoliyatda ichki nazorat va auditning xususiyatlari.....	346
Saidaxmedova Aida Mirzayevna , katta o'qituvchi	
Yangi O'zbekistonda yog'-moy korxonalari personalini boshqarishni takomillashtirish.....	352
D. A. Azlarova , PhD	
The Intersection of Sustainability and Economic Development:	
Balancing Environment and Business Needs	360
Kholikova Rukhsora Sanjarovna , PhD, Izzatulloev Bakhodir Ubaydullo ugli , student	
Davlat-xususiy sheriklikni tashkil etishning huquqiy-institutsional mexanizmlari	364
Zuhra Abdikarimova , tayanch doktorant	
Zamonaviy portfel nazariyasi asosida samarali portfeli shakllantirish.....	370
Sindarov Fazliddin Qahramonovich , kafedra assistenti	
Iste'molchilarning qandolat mahsulotlariga bo'lgan talablarini raqamli platformalar orqali tadqiq qilish yo'llari	376
To'ychiyeva Vasila Faxriddin qizi , assistent	
Investitsiya muhiti va faoliyati natijalarini baholash uslublari.....	381
B. K. Tuxliyev , professor	
Sanoat korxonalarida resurslar salohiyatini tizimli tahlil qilish – korxonalarining iqtisodiy barqarorligini ta'minlash omili sifatida.....	386
Madraximova Gulasal Ro'zimboy qizi , PhD	
Mintaqada kichik biznes va xususiy tadbirkorlik rivojlanishi tahlili (Xorazm viloyati misolida).....	391
Aminboy Sa'dullayev , i.f.n., dotsent, Dilshod Vaisov , magistr, Farhod Egamberganov , magistr	
Xizmatlar ko'rsatish korxonalarini soliqqa tortish amaliyoti va uni takomillashtirish.....	397
Pardayev Jamshid Muzaffarovich , tadqiqotchi	
Asosiy kapitalga yo'naltirilgan investitsiyalar: yutuqlar, kamchiliklar va yechimlari.....	403
Muxtidinova Kamola Alisherovna , PhD	
Directions of attracting foreign capital and specific characteristics of the eurobond transaction.....	407
Gafurov Olimjon , teacher, Kholmuminov Humoyun , teacher, Abrueva Sevinch , student,	
Формирование международных систем бухгалтерского учета в условиях глобализации экономики	411
Ф. Т. Абдувахидов , доцент, А. Ю. Нурмухаммедов , доцент	
Qishloqda turizmni tashkil etishning mamlakatimiz taraqqiyotiga ta'siri	417
Jo'rayeva Nargiza Abduvohidovna , dotsent	
Public debt, poverty and economic growth of Uzbekistan	420
Mirzamakhmudov Marufjan Mahamadsharif ugli	

INSON KAPITALINI JORIY ETISH TIZIMI VA XODIMLAR DAROMADI O'RTASIDAGI O'ZARO TA'SIR TAHLILI

Hamroqulov M.O.

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, katta o'qituvchisi

Annotatsiya: ushbu maqolada "O'zto'qimachiliksanoat" uyushmasi korxonalarining inson kapitalini joriy etish va boshqa-rishni rag'batlantirish bo'yicha tashkiliy-iqtisodiy chora-tadbirlari asosida bir qancha taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan. Tahlil orqali gipotezalarni sinab ko'rish uchun "strukturavly tenglamani modellashtirish" (STM) texnikasidan foydalanildi.

Kalit so'zlar: inson kapitali, respondentlar, ijtimoy so'rovnama, xarajat, baholash, korxonalar, tashkiliy-iqtisodiy, innovation korxona, resurs, investitsiyalar, samarali mexanizm, ijtimoiy imtiyozlar.

Аннотация: В данной статье разработан ряд предложений и рекомендаций на основе организационно-экономических мероприятий по содействию внедрению и управлению человеческим капиталом предприятий ассоциации "O'zto'qimachiliksanoat". Методы моделирования структурными уравнениями (SEM) использовались для проверки гипотез путем анализа.

Ключевые слова: человеческий капитал, респонденты, социальный опрос, стоимость, оценка, предприятия, организационно-экономические, инновационное предприятие, ресурс, инвестиции, эффективный механизм, социальные льготы.

Abstract: in this article, a number of suggestions and recommendations have been developed based on the organizational and economic measures to promote the introduction and management of human capital of the enterprises of the "O'zto'qimachiliksanoat" association. Structural equation modeling (SEM) was used to test the hypotheses through analysis.

Key words: human capital, respondents, social survey, cost, evaluation, enterprises, organizational-economic, innovative enterprise, resource, investments, effective mechanism, social benefits

KIRISH

Mamlakatda korxonalarida xodimlarni o'qitish, malaksiin oshirish, sog'lig'i uchun javobgarlik hissini tuyish kabi muhim yo'nalishlarni o'zida mujassam etgan, inson kapitalini rivojlantirish juda muhim natijadorlikka asos sanaladi. Ayniqsa, raqamli tranformatsiya sharoitida natijadorlik sari imkoniyatlar korxonalarda inson kapitalini shakllantirish, rivojlantirish va ulardan samarali foydalanish tizimini takomillashtirish doimo iqtisodiy fanlar diqqat markazida bo'lib kelgan.

O'zbekistonda inson kapitali, uni shakllanishi va rivojlanishi bo'yicha muammolarini tadqiq etishga: Q. X. Abdurahmonov, B. X. Umurzakov, N. Q. Zokirova, N. X. Raximova, Z. Y. Xudoyerberdiyev, G. Q. Abdurahmonova, N. U. Arabov, D. A. Nasimov, Sh. D. Qudbiyev¹ va boshqa olimlar katta hissa qo'shganlar.

Shuni alohida ta'kidlab o'tish joizki, inson kapitalini rivojlantirish bo'yicha global muammolar bo'yicha yondashuvlar o'zbek olimlaridan faqat akademik Q.H.Abdurahmonov tadqiqotlarida keng tadtqiq etilgan.

Xo'jalik yurituvchi subyektlar ikkita komponentdan iborat: resurslar va faqat resurslardan ishlab chiqarilgan tovarlar yoki xizmatlar. Resursga asoslangan yondashuvga ko'ra, korxonalarining resurslari uning raqobatdosh

1 Abdurahmonov Q.X. Mehnat iqtisodiyoti: nazariya va amaliyot. Darslik. -T.: "Fan" nashriyoti, 2019 -595b.; Umurzakov B.X. va b. Mehnat resurslari shakllanishi va taqsimlanishining hududi usullari / Monografiya. -T.: "Lesson Press", 2017 y. -184 b.; Abdurahmonov Q.X., Zokirova N.Q. Mehnat iqtisodiyoti va sotsiologiyasi. O'quv qo'llanma. -T.: "Fan va texnologiya", 2013y. -536b.; Rahimova H.X. Rolъи и место женщины на рынке труда Узбекистана. Теория и практика. - T.: "Фан", 2006; Xudoyerberdiyev Z. Y. va b. Tadbirkorlik va ishga joylashtirish texnologiyasi asoslari. 2-nashr. O'quv qo'llanma. -T.: "ILM ZIYO", 2017y. -344 b.; Abdurahmonova G.Q. Inson resurslarini boshqarish. Darslik. -T: O'zR FA "Fan" nashriyoti davlat korxonasi, 2021. – 696b.; Arabov N.U. O'zbekiston Respublikasida mehnat bozori infratuzilmasini rivojlantirish samaradorligini oshirish. Monografiya. – T.: "Fan va texnologiyalar" nashriyoti, 2017. -336 b.; Nasimov D.A. Iqtisodiyotning innovatsion rivojlanishi sharoitida ish bilan bandlik egiluvchanligini ta'minlash mexanizmlarini takomillashtirish. Monografiya. -T.: "Fan va texnologiya", 2018. -260b.; Kudbiev Ш.Д. Методологические основы трансформации рынка труда в развитии цифровой экономики. Монография. – T.: "Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi" ДУК, 2020. – 178 c.

ustunligi va samaradorligini belgilovchi omil sifatida ko'rib chiqilishi mumkin². Resursga asoslangan nazariya yoki qarash korxonalarning mavjud resurslarini baholashga yordam beradi va ularni korxonalarning imkoniyatlari bilan jimgina bog'laydi. Bu korxonalarning rentabelligi va qiymat taklifini hisobga oladi. Ushbu g'oyaga ko'ra, tashkilot o'z resurslaridan raqobatchillardan farqliroq va qimmatliroq tarzda foydalana olsa, raqobatdosh ustunlikka ega bo'ladi³. Bu dunyoning o'sib borayotgan iqtisodiyotlarida korxonalarning muvaffaqiyatini oshiradi.

Agar resurs to'g'ri va adolatlari baholansa, u tashkilotga raqobatdosh ustunlik berishi mumkinligini ta'kidlaydi⁴. Shu bilan birga, resurslar xo'jalik yurituvchi subyektlarga foyda keltiradigan va yangi bozorlarda muvaffaqiyatga erishishga imkon beradigan istiqbolli inson resurslarini baholashi mumkin. Bundan tashqari, resurslarga asoslangan yondashuv xo'jalik yurituvchi subyektlarni o'z resurslari prognozlangan darajada foydali yoki foydasizligini ko'rib chiqishga undaydi.

ASOSIY QISM

Resursga asoslangan yondashuvning ko'plab tarafдорлари uchun raqobat ustunligi bitta tashkilotda mavjud bo'lgan va boshqariladigan resurslar va imkoniyatlardan kelib chiqadi. Shunday qilib, raqobatbardosh ustunlik xo'jalik yurituvchi subyektlarning resurslaridan foydalanish orqali olinadi.

"O'zto'qimachiliksanoat" uyushmasi xodimlarni tayyorlash, qayta tayyorlash, malakasini oshirish bo'yicha uzlusiz tizim yaratilgan bo'lib, u o'z ichiga chet el xalqaro tashkilotlari, moliya institutlari va boshqa tashkilotlar tomonidan tashkil etilayotgan seminar, o'quv kurslari, treninglar, xalqaro anjumanlar, stajirovka va xorijiy xizmat safarlarini qamrab oladi.

Uyushma va tarkibidagi korxonalar xodimlari uchun Yaponianing xalqaro hamkorlik markazi (JICA), Koreya xalqaro hamkorlik agentligi (KOICA), Yaponiya siyosiy fanlar milliy instituti (GRIPS), Yaponianing sukuba va Xitotsubashi universitetlari, Yaponianing takomillashgan grant dasturi (JDS) hamda Yaponiya xalqaro universitetlarining boshqa grantlari asosida magistratura yo'nalishlarida tanlov asosida tahsil olish imkoniyatlari mavjud.

Shunday bo'lsa-da, "O'zto'qimachiliksanoat" uyushmasi barcha xodimlarni o'qitish, qayta o'qitish, malakasini oshirish va inson kapitalini joriy etish bo'yicha muhim ishlarni amalga oshirilgan.

1-jadval: "O'zto'qimachiliksanoat" uyushmasi korxonalari xodimlaridan ijtimoy so'rovnomalarini natijalari: "O'zimni o'qitish va rivojlantirishga doimiy tarzda xarajat qilaman" (Javob: "Ha" / "Yo'q")⁵

№	Respondentlar ma'lumot darajasi	Jami respondentlar soni	Shundan, "Ha" deb javob bergan respondentlar	
			Kishi	Foiz
1.	Oliy ma'lumot (magistr)	156	41	26
2.	Oliy ma'lumot (bakalavr)	390	43	11
3.	Professional ta'lim (texnikum, kollej)	388	54	14
4.	Umumiy o'rta ta'lim (11-sinf)	86	9	11
5.	To'liqsiz o'rta ta'lim (9-sinf)	24	9	38
Jami javoblar soni		1044	156	100

Joriy yilda "O'zto'qimachiliksanoat" uyushmasi va uning tarkibidagi korxonalar xodimlar o'ttasida o'tkazilgan so'rov natijalar bir qancha mulohazali masalalarni oydinlashtirdi.

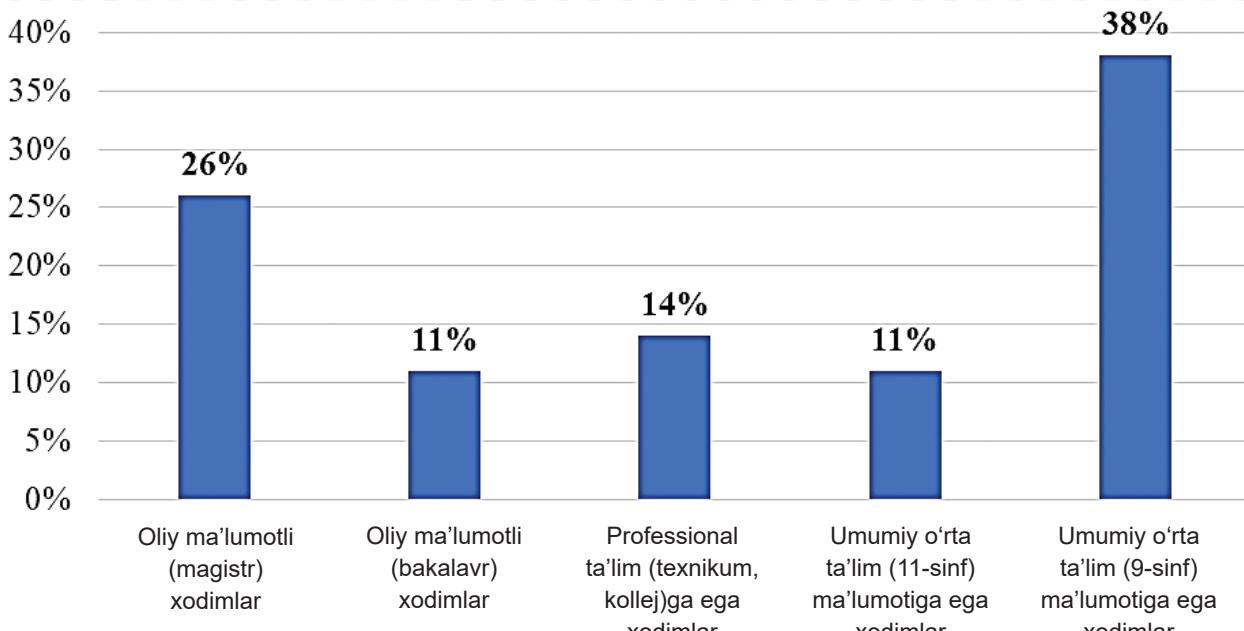
Xususan, "O'zto'qimachiliksanoat" uyushmasi korxonalari xodimlaridan "O'zimni o'qitish va rivojlantirishga doimiy tarzda xarajat qilaman" degan mulohazali fikrga qo'shilish ("Ha") yoki qo'shilmaslik ("Yo'q") so'ralganida, respondentlarning 14,9 foizi "Ha" degan javobni bergan, qolgan 85,1% esa bu savolga "yo'q" degan javobni berishgan. Ijobiy javob berganlar ichida barcha magistrlarning 26%ni va to'liqsiz o'rta ta'lim (9-sinf) ma'lumotiga ega xodimlarning 38%ni doimiy tarzda o'zlarini o'qitishi va rivojlantirishiga xarajat qilishlarini bildirgan (1-jadval va 1-rasm).

2 Barney J (1991) Competitive advantage. J Manag 17(1):99–120.

3 Shaw JD, Park TY, Kim E (2013) A resource-based perspective on human capital losses, HRM investments, and organizational performance. Strateg Manag J 34(5):572–589; Saffu K, Obeng Apori S, Elijah-Mensah A, Ahumatah J (2008) The contribution of human capital and resource-based view to small- and medium-sized tourism venture performance in Ghana. Int J Emerg Mark 3(3):268–284.

4 Wright PM, Dunford BB, Snell SA (2001) Human resources and the resource based view of the firm. J Manag 27(6):701–721.

5 2022-yil yanvar-mart oylarida o'tkizilgan ijtimoiy so'rov natijalari asosida muallif ishlanmasi.

1 - rasmi: “O'zto'qimachiliksanoat” uyushmasi korxonalaridagi o'zini o'qitish va rivojlantirishga doimiy tarzda xarajat qiluvchi xodimlari ulushi, foizda⁶

Ma'lumki, inson resurslari konsepsiysi bugungi ishbilarmonlik muhitida keng qamrovli ekanligi e'tirof etilgan. Bontis va boshqalar⁷ inson kapitalini tashkilot ichidagi insoniy belgilar, biznesni tavsiflovchi to'plangan aql, tajriba va bilimlar sifatida ta'riflagan. Inson kapitali moliyaviy va jismoniy qattiq kapital o'rniiga aql, amaliyat, ko'nikmalar va ular bilan bog'liq yumshoq aktivlarni ifodalaydi⁸.

Shuningdek, “O'zto'qimachiliksanoat” uyushmasi korxonalari xodimlaridan “Oila a'zolarimni o'qitish va rivojlantirishga doimiy xarajat qilib boraman” degan mushohadani (“Ha” javobi bilan) qo'llab-quvvatlovchilar yoki (“Yo'q” deya) qo'llab-quvvatlamaydiganlar tadqiq etilganda, respondentlarning 23,1 foizi “Ha” degan javobni bergen, qolgan 76,9% esa bu savolga “Yo'q” degan javobni berishgan.

Oila a'zolarini o'qitish va rivojlantirishga hayrixoh xodimlarning asosiy ma'lumot tarkibi bakalavrlar (105 nafar), magistrlar (61 nafar), undan keyin professional ta'lim dimlomiga ega xodimlar (62 nafar) tashkil etmoqda.

2 - jadval: “O'zto'qimachiliksanoat” uyushmasi korxonalari xodimlaridan ijtimoy so'rovnomalar natijalari: “Oila a'zolarimni o'qitish va rivojlantirishga doimiy xarajat qilib boraman” (Javob: “Ha” / “Yo'q”)⁹

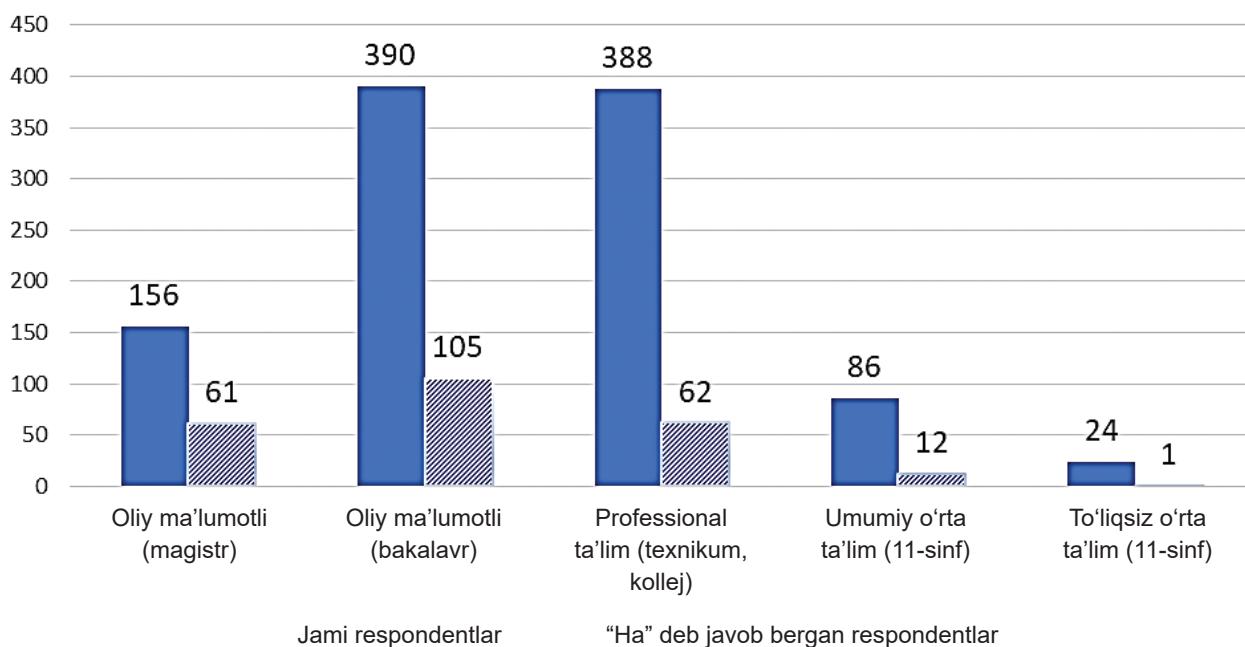
№	Respondentlar ma'lumot darajasi	Jami respondentlar soni	Shundan, “Ha” deb javob bergen respondentlar	
			Kishi	Foiz
1.	Oliy ma'lumot (magistr)	156	61	39
2.	Oliy ma'lumot (bakalavr)	390	105	27
3.	Professional ta'lim (texnikum, kollej)	388	62	16
4.	Umumi o'rta ta'lim (11-sinf)	86	12	14
5.	To'liqsiz o'rta ta'lim (9-sinf)	24	1	4
Jami javoblar soni		1044	241	100

6 2022-yil yanvar-mart oyalarida o'tkzilgan ijtimoiy so'rov natijalari asosida muallif ishlanmasi.

7 Bontis N, Dragonetti NC, Jacobsen K, Roos G (1999) The knowledge toolbox: a review of the tools available to measure and manage intangible resources. Eur Manag J 17(4):391–402.

8 Moon YJ, Kym HG (2006) A model for the value of intellectual capital. Can J Adm Sci 23(3):253–269.

9 2022-yil yanvar-mart oyalarida o'tkzilgan ijtimoiy so'rov natijalari asosida muallif ishlanmasi.

2 - r a s m: “O’zto‘qimachiliksanoat” uyushmasi korxonalaridagi oila a’zolarini o’qitish va rivojlantirishga doimiy tarzda xarajat qiluvchi xodimlari soni, kishi (1044 kishiga nisbatan olindi)¹⁰

To’liqsiz o'rta ta'lim (9-sinf) bitiruvchilari esa bu masalada juda kamchilik (1 kishi) ni tashkil etganligi, ularning malakasi va daromadi proporsiyalaridan kelib chiqib javob berilganligini asos qilib olish mumkin (2-jadval va 2-rasm).

Inson kapitali bilim, qobiliyat, tajriba va o‘rganishning uyg'unligidir¹¹. Inson yuqori qiymatli tovardir va inson kapitali intellektual kapital ma’nosida asosiy komponent sifatida tanilgan. Inson kapitali g’oyasi 1960-yillarda inson kapitali nazariyasining kiritilishi bilan to’liq asos solingan¹². “Inson kapitali” so’zi xo’jalik yurituvchi subyektlar aktivlari va xodimlarining raqobatbardoshligini oshirish va moliyaviy samaradorlikni oshiradigan raqobatdosh ustunlikni qo’llab-quvvatlashning hal qiluvchi elementidir¹³. Ushbu tushuntirish korxonaning moliyaviy ko’rsatkichlariga yordam berish uchun inson kapitaliga bo’lgan ehtiyojni ko’rsatadi. Bunda esa, xodimlarning nafaqat bilim va ko’nikmalarini, balki sog’liq darajasi ham muhi o’rin tutadi.

3 - j a d v a l: “O’zto‘qimachiliksanoat” uyushmasi korxonalari xodimlaridan ijtimoy so’rovnomalar natijalari: “O’z sog’lig’imni mustahkamlashga doimiy xarajat qilib boraman” (Javob: “Ha” / “Yo’q”)¹⁴

№	Respondentlar ma'lumot darajasi	Jami respondentlar soni	Shundan, “Ha” deb javob bergan respondentlar	
			Kishi	Foiz
1.	Oliy ma'lumot (magistr)	156	31	20
2.	Oliy ma'lumot (bakalavr)	390	70	18
3.	Professional ta'lim (texnikum, kollej)	388	62	16
4.	Umumiy o'rta ta'lim (11-sinf)	86	14	16
5.	To'liqsiz o'rta ta'lim (9-sinf)	24	7	30
Jami javoblar soni		1044	184	100

“O’zto‘qimachiliksanoat” uyushmasi korxonalari xodimlaridan “O’z sog’lig’imni mustahkamlashga doimiy xarajat qilib boraman” degan mulohazali fikrga qo’shilish (“Ha”) yoki qo’shilmaslik (“Yo’q”) so’ralganida, respondentlarning 17,62 foizi “Ha” degan javobni bergan, qolgan 82,38% esa bu savolga “yo’q” degan javobni ber-

10 2022-yil yanvar-mart oylarida o’tkizilgan ijtimoiy so’rov natijalari asosida muallif ishlanmasi.

11 Bontis N, Fitz-enz J (2002) Intellectual capital ROI: a causal map of human capital antecedents and consequents. J Intellect Cap 3(3):223–247.

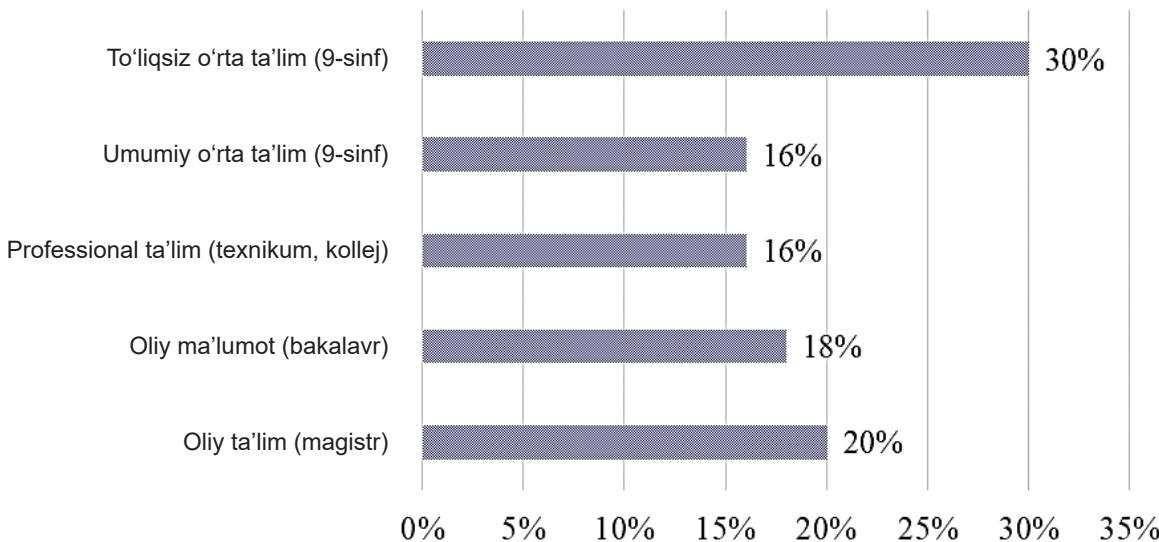
12 Schultz TW (1961) Investment in human capital. Am Econ Rev 51(1):1–17; Hendricks JA (1976) The impact of human resource accounting information on stock investment decisions: an empirical study. Acc Rev 51(2):292–305.

13 Schultz TW (1993) The economic importance of human capital in modernization. Educ Econ 1(1):13–19.

14 2022-yil yanvar-mart oylarida o’tkizilgan ijtimoiy so’rov natijalari asosida muallif ishlanmasi.

ishgan. O'z sog'lig'iga befarq bo'lmaydiganlar toifasidagilarning 20%i yoki 31 nafarini magistrlar va to'liqsiz o'rta ta'limga ega 24 nafar respondentlardan 7 nafari esa doimiy tarzda sog'liqni mustahkamlashga xarajat qilishlarini bildirgan (3-jadval va 3-rasm).

3 - rasm: "O'zto'qimachiliksanoat" uyushmasi korxonalaridagi sog'lig'ini mustahkamlashga doimiy tarzda xarajat qiluvchi xodimlari ulushi, foizda¹⁵

Bibobarin, xodimlarni boshqarish siyosatining asosiy vazifalari quyidagi samarali tizimlarni yaratishdan iborat: xodimlarni tanlash va ularni ish jarayoniga moslashtirish; xodimlarni baholash va samarali motivatsiya qilish; xodimlarni rivojlantirish; iqtidorlarni boshqarish va kadrlar zaxirasini shakllantirish; korporativ qadriyatlarни rivojlantirish.

"O'zto'qimachiliksanoat" uyushmasi korxonalari xodimlari nafaqat o'zlarini balki, oila a'zolari tarkibida ham sog'lim turmush tarzini saqlash, sog'liqni saqlashga kelgusidagi xarajatlarni kamaytirib borishini aniqlash maqsadaida "Oila a'zolarimni sog'lig'ini mustahkamlash uchun doimiy xarajat qilib boraman (Surunkali kasallik uchun davolanish xarajatlari bundan mustasno!)" degan mulohazali fikrga qo'shilish ("Ha") yoki qo'shilmaslik ("Yo'q") so'ralganida, respondentlarning 22,90 foizi "Ha" degan javobni bergan, qolgan 77,10% esa bu savolla "Yo'q" degan javobni berishgan. Oila a'zolari sog'lig'iga befarq bo'lmaydiganlarning 30%i magistrlar va 25 foizini esa bakalavr diplomiga ega bo'lgan xodimlar tashkil etgan. To'liqsiz o'rta ta'limga (9-sinf) ma'lumotiga ega xodimlar esa bu masalada yetakchi emasligini bildirishgan (4-jadval).

4 - jadval: "O'zto'qimachiliksanoat" uyushmasi korxonalari xodimlaridan ijtimoy so'rovnomalar natijalari: "Oila a'zolarimni sog'lig'ini mustahkamlash uchun doimiy xarajat qilib boraman (Surunkali kasallik uchun davolanish xarajatlari bundan mustasno!)" (Javob: "Ha" / "Yo'q")¹⁶

№	Respondentlar ma'lumot darajasi	Jami respondentlar soni	Shundan, "Ha" deb javob bergan respondentlar	
			Kishi	Foiz
1.	Oliy ma'lumot (magistr)	156	47	30
2.	Oliy ma'lumot (bakalavr)	390	98	25
3.	Professional ta'limga (texnikum, kollej)	388	78	20
4.	Umumiy o'rta ta'limga (11-sinf)	86	15	18
5.	To'liqsiz o'rta ta'limga (9-sinf)	24	2	7
Jami javoblar soni		1044	239	100

15 2022-yil yanvar-mart oylarida o'tkizilgan ijtimoiy so'rov natijalari asosida muallif ishlansMASI.

16 2022-yil yanvar-mart oylarida o'tkizilgan ijtimoiy so'rov natijalari asosida muallif ishlansMASI.

Raqamli iqtisodiyot sharoitida “O’zto’qimachiliksanoat” uyushmasi korxonalari inson kapitalini joriy etishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmi rivojlanayotgan korxona tarkibidagi quyi tizim sifatida ko’rib chiqilishi kerak. Qiymat tamoyillari va resurs tarkibiy qismlarini o’zgartirish uchun ushbu mexanizmni o’zgaruvchan iqtisodiy muhitga nisbatan ko’proq boshqaruvga moslashtiradigan fikr-mulohazalarни kiritish shart. Innovatsion korxonalar uchun inson kapitalini joriy etishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmini yaratishga muallifning yondashuviga ilovada keltirilgan.

Shunday qilib, innovatsion korxonaning inson kapitalini joriy etish va boshqarishni rag’batlantirish bo‘yicha tashkiliy-iqtisodiy chora-tadbirlar quyidagi tarkibiy qismlarni o’z ichiga oladi:

- 1) xodimlarni yollash jarayonini takomillashtirish, ya’ni ijodiy fikrlash va innovatsion loyihalarda ishtirok etish tajribasiga ega bo’lgan ishchilarni boshovlash, skrining, ishga olish va hokazolardan foydalangan holda yollash;
- 2) kadrlarni moslashtirishning zamonaviy usullarini qo’llash;
- 3) innovatsion yondashuvlardan foydalangan holda xodimlarni rivojlantirishni boshqarish (murabbiylilik, mustaqil o’qitish, treninglar, amaliy tadbirlar, elektron ta’lim va boshqalar).
- 4) xodimlarni attestatsiyadan o’tkazish va baholash (ish natijalariga yoki xodimlarning imkoniyatlariga e’tibor qaratish);
- 5) moddiy va nomoddiy rag’batlantirishlardan foydalannib innovatsion yondashuvlarni hisobga olgan holda motivatsiyani rivojlantirish. Ishlash jarayonini yaxshilash va iqtisodiy foyda olish uchun quyidagi vositalardan foydalangan holda innovatsion va motivatsion strategiyalarni joriy qilish kerak: individual (ish haqi, nafaqalar, bonuslar va lavozimni oshirish), guruh (tadqiqot guruhlari uchun tuzatish koeffitsiyentlari) moddiy naqd bo’Imagan (mehnat) va ijtimoiy imtiyozlar), ma’naviy (mukofotlar, sertifikatlar, hamkasblar hurmati, martaba ko’tarilishi) rag’batlantirish;
- 6) ichki tadbirkorlikni rivojlantirishga qaratilgan innovatsion faoliyoti oshirish va xodimlarning innovatsion madaniyatini, g’oyalarni va ularni to’plashning samarali mexanizmini shakllantirish, innovatsion kommunikatsiyalarni rivojlantirish;
- 7) inson kapitaliga investitsiyalarni optimallashtirish;
- 8) xodimlarning sodiqligini yaratish va qo’llab-quvvatlash bo‘yicha chora-tadbirlarni qo’llash.

Shunday qilib, tadqiqot innovatsion korxonaning inson kapitalini boshqarishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmini yaratishga imkon berdi. Ushbu sohadagi keyingi tadqiqotlar istiqbollari turli tarmoq yo’nalishidagi korxonalar uchun samarali tashkiliy-iqtisodiy mexanizmni yaratishdan iborat.

XULOSA

O’zbekiston Respublikasi “O’zto’qimachiliksanoat” uyushmasi tomonidan mahsulotlar sifatini oshirish, xorijiy bozorlarda to’qimachilik mahsulotlariga qo’yiladigan talablardan kelib chiqqan holda sertifikatsiyadan o’tkazish, milliy kiyim brendlarni tashqi bozorga olib chiqish va tovar belgilarini ro’yxatdan o’tkazish, o’zbek to’qimachilik mahsulotlari nufuzini oshirishga qaratilgan bir qator ishlar amalga oshirilmoqda.

Yangi avlodning paqobatbapdosh mahsulotlapini yapatish va ishlab chiqapish bo‘yicha bashopat qilingan assortiment konsepsiyasida ham ham inson kapitali va uni joriy etish masalalari bo‘yicha bandlar kiritilmaganligi tadqiqot davomida ko’zga tashlandi.

Innovatsiyalar parametrlarini qiyoysi tahlil qilish va inson kapitalini joriy etishga an’anaviy yondashuv asosida “O’zto’qimachiliksanoat” uyushmasi korxonalarida inson kapitalini joriy etishning o’ziga xos xususiyatlarini aniqlab berildi.

“O’zto’qimachiliksanoat” uyushmasi korxonalari faoliyatiga bag’ishlangan tadqiqot birlamchi ma’lumotlarga asoslanib, ma’lumotlar 7 balli Likert shkalasidan foydalangan holda so’rovnama bilan qulay tanlab olish usuli bilan olindi. Bunda, “O’zto’qimachiliksanoat” uyushmasi o’zining korxonalari faoliyatini barchasi uchun o’ziga xos qoidalar va qoidalardan foydalangan holda turli boshqaruv usullari orqali amalga oshiradi. Shunday qilib, nima uchun unumdonlik filiallar orasida farq qilishini sinab ko’rish muhimdir. Tahlil orqali gipotezalarni sinab ko’rish uchun “strukturaviy tenglamani modellashtirish” (SEM) texnikasidan foydalanildi.

Tadqiqotlar shuni ko’rsatdiki, inson kapitalini joriy etish omillari; birinchi navbatda, malaka oshirish va qayta tayyorlash; ikkinchidan, xodimlar bilim darajasi va uchinchidan, malaka va ko’nikmalar korxonalar faoliyatiga sezilarli ijobjiy ta’sir ko’rsatadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Barney J (1991) Competitive advantage. *J Manag* 17(1):99–120
2. Shaw JD, Park TY, Kim E (2013) A resource-based perspective on human capital losses, HRM investments, and organizational performance. *Strateg Manag J* 34(5):572–589; Saffu K, Obeng Apori S, Elijah-Mensah A, Ahumatah J (2008) The contribution of human capital and resource-based view to small- and medium-sized tourism venture performance in Ghana. *Int J Emerg Mark* 3(3):268–284
3. Wright PM, Dunford BB, Snell SA (2001) Human resources and the resource based view of the firm. *J Manag* 27(6):701–721
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 28 yanvardagi "2022 – 2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning Taraqqiyot Strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-son farmoni. URL:<https://lex.uz/ru/docs/5841063>
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 24 maydagi "Bandlik sohasida davlat siyosatini yanada takomillashtirish va mehnat organlari faoliyati samaradorligini tubdan oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-5052-son Farmoni. O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari to'plami. 2017 y., 21(781)-son. URL:<https://www.lex.uz/docs/3211749>
6. Mirziyoyev Sh.M. Oliy Majlisga Murojaatnomasi, 29 dekabr 2020-yil. URL:<https://president.uz/uz/lists/view/4057>
7. Mirziyoyev Sh.M. 2021-yil 21 sentabrdagi BMT Bosh Assambleyası 76-sessiyasi nutqi.
8. Abdurakhmanov K. Labour Economics. Theory and practice. Scientific Publishing House IVG. 2020 by GB Global Business LTD in London, United Kingdom. 2020. 615p.
9. Abduraxmonova G.Q. Kichik biznesda aholini munosib mehnat tamoyillari asosida ish bilan ta'minlashni takomillashtirish. 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti (iqtisod fanlari). I.f.d. diss. avtoreferati. – T.: TDIU, 2016. 1-26b.
10. Рахимова Н.Х. Повышение экономической активности женщин на рынке труда Узбекистана. Автореф. дис. доктора экон. наук. -Т.: 2007 г. 13-14 с.
11. Худойбердиев З.Я. Развитие системы подготовки кадров для сферы предпринимательства (на примере малого и среднего бизнеса Республики Узбекистан). Автореф. дис. докт. экон. наук. – Т., ИЕ АН РУз, 2002 г. 46 б.
12. Human Capital Theory: Characteristics & Investment. URL: <https://study.com/academy/lesson/human-capital-theory-characteristics-investment.html>
13. Hyun H. Son. Human Capital Development. – Philippines. No. 225, Oct. 2010. 36P. p.10. URL:www.adb.org/economics
14. Jarvi K., Almpanopoulou A., Ritala P. Organization of knowledge ecosystem: prefigurative and partial forms // Research Policy. 2018. No. 47(8). P. 1523–1537.

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2023. № 6

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelavermasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

E-mail: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Telefon: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lisingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

«Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot» jurnali 03.11.2022-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№566955 reestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi 26-uy.